

HPV-rokote - SUOJAA SYÖPÄÄ VASTAAN

HPV-INFEKTIO ON KANSANTAUTI

Noin kahdeksan ihmistä kymmenestä saa sukuelinten HPV-infektion elinaikanaan. Tälläkin hetkellä runsaalla kolmanneksella 20–25-vuotiaista suomalaisnaisista on HPV-tartunta. Myös HPV:n aiheuttamat pahanlaatuiset solumuutokset ovat yleisiä juuri nuorilla naisilla.

PAPA-TESTIT EIVÄT YKSIN RIITÄ

Infektion etenemistä syöväksi on ehkäisty etsimällä syövän esiasteita Papa-testeillä ja poistamalla löydetty esiasteet kirurgisesti. Vuosittain löydetään noin 3000 esiastetta, joista suurin osa hoidetaan kirurgisesti. Esiasteiden hoito voi vaurioittaa kohdunkaulaa ja lisätä ennenaikaisuuden vaaraa tulevaisuudessa.

Yksittäinen Papa-testi löytää HPV-infektion aiheuttamista esiasteista vain noin puolet. Jos esiaste ei löydy, se voi päästä etenemään syöväksi.

Suomessa jokaiselta naiselta tutkitaan elinaikana keskimäärin 15 Papa-testiä. Tästä huolimatta alle 40-vuotiaiden naisten kohdunkaulan syöpät ovat yleistyneet.

Kohdunkaulan syöpä on verrattain nuorten ihmisten syöpä. Se todetaan tyypillisesti 30–44-vuotiailla naisilla. Lähes puolet kaikista tapauksista on alle 45-vuotiailla.

HPV-ROKOTE ON ENEMMÄN KUIN SYÖPÄROKOTE

HPV-rokote suojaa sekä syövältä että sen esiasteilta. Rokote suojaa juuri niiltä virustyypeiltä, jotka

- johtavat nopeimmin syöpään (HPV16)
- aiheuttavat vaikeimmin löytyviä esiasteita (HPV18).

Rokotteessa olevat virustyyppit aiheuttavat Euroopassa noin 73 prosenttia syövästä.

Rokotukset yhdessä Papa-testien kanssa ovat tehokkain tapa ehkäistä kohdunkaulan syöpää.

Kattavat rokotukset vähentävät virusten kiertoa väestössä ja suojaavat näin myös poikia pään ja kaulan alueen, peräaukon ja siittimen syövältä.

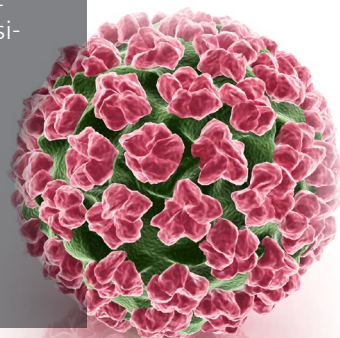
ROKOTTEEN TURVALLISUUDESTA TIEDETÄÄN PALJON

Yleisimmät rokotteen haittavaikutukset ovat rokotuskohdan kipu, punoitus ja turvotus.

Kansallisen rokotusohjelman HPV-rokotetta on annettu miljoonia annoksia muun muassa Englannissa, jossa sen turvallisuutta on seurattu tarkoin jo pitkään. Rokotetuilla tytöillä ei seuranta-tutkimuksissa ole todettu vakavia sairauksia enempää kuin rokottamattomilla.

Kerro vanhemmille

- HPV-tartunta on hyvin yleinen, ja siltä on vaikea välttää.
- Virus tarttuu myös iho-kontaktissa, joten HPV-infektiota ei voi täysin välttää kondomin käytölläkään. Kondomi estää arviolta 70 prosenttia tartunnoista.
- Papa-testit eivät yksin riitä, sillä ne eivät estä syövän esiasteita eivätkä kaikkia syöpiä.
- Rokotetta on tutkittu paljon ennen sen markkinoille tuloa ja sen jälkeen.
- Rokotetta on käytetty kymmeniä miljoonia annoksia, joten sen turvallisuudesta tiedetään paljon.
- Tytön kannattaa ottaa rokote alakouluikässä, koska juuri silloin rokote saa aikaan parhaimman vastataimatuotannon. Lisäksi rokote pitää ottaa ennen seksielämän aloittamista.
- HPV-infektio on ennemminkin kansantauti kuin seksitauti.
- Tutkimusten mukaan rokotteen ottaneet tytöt eivät ole aloittaneet seksielämää aiemmin eikä heillä ole ollut useampia partnereita kuin rokottamattomilla.

MALLI HYVÄKSI KÄYTÄNNÖKSI

5. luokka

Ota rokotus puheeksi laajassa terveystarkastuksessa. Anna vanhemmille **esite** ja käy sitä läpi heidän kanssaan. Suosittele rokotusta.

Jos vanhemmat pystyvät heti ottamaan kantaa rokottamiseen, kirjaa kanta tytön potilaskertomukseen.*

6. luokka

Keskustele tytön kanssa HPV-rokotuksesta. Anna hänelle tytöille tarkoitettu **kirje** ja käy se läpi hänen kanssaan. Kysy hänen kantaansa rokottamiseen.

Harkitse myös **tietoiskun** pitämistä luokassa.

Jos et tiedä vanhempien kantaa, lähetä tytön mukana **lomake**, jolla vanhemmat voivat ilmaista kantansa.

Voit kysyä heidän kantaansa myös esimerkiksi Wilman kautta.

Jos vanhemmat ovat 5.luokan tarkastuksessa kieltäneet rokottamasta tyttöä, ota heihin uudelleen yhteyttä ja keskustele rokotteen ottamisesta.

Jos vanhemmat ja tyttö haluavat HPV-rokotteen, anna 2 annosta vähintään 5 kuukauden välein

Jos tyttö ja /tai vanhemmat eivät halua rokotetta, älä rokota

7.–9. luokka

Jos tyttö tai vanhemmat eivät ole halunneet rokotetta aiemmin, kysy nyt uudelleen tytön kanta rokottamiseen.

Jos tyttö haluaa rokotteen ja hän on riittävän kypsä ymmärtämään asian, anna

- alle 15-vuotiaalle 2 annosta vähintään 5 kuukauden välein
- 15 vuotta täyttäneelle 3 annosta: toinen pistos aikaisintaan kuukauden kuluttua ensimmäisestä ja kolmas vähintään viiden kuukauden kuluttua toisesta annoksesta.

* Voit antaa rokotuksen jo 5. luokalla

LISÄTIETOJA

www.thl.fi/hpvrokote
www.tyttojenjuttu.fi

YHTEYSTIEDOT

Tuija Leino
ylilääkäri, Terveystieteiden osasto
tuija.leino@thl.fi

Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos THL

www.thl.fi/rokottaminen • twitter.com/THLorg • facebook.com/thl.fi